

รายละเอียดของรายวิชา

วน ๐๐๒ วิปัสสนาวงศ์

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
โครงการขยายห้องเรียน วัดไชยชุมพลชนะสงคราม ตำบลบ้านใต้ อำเภอเมือง ฯ จังหวัดกาญจนบุรี ๗๑๐๐๐

หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. รหัสและชื่อรายวิชา วน ๐๐๒ วิปัสสนาวงศ์ (History of Vipassana Meditation)
๒. จำนวนหน่วยกิต ๒ หน่วยกิต (๒-๐-๔)
๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต หมวดวิชาพระพุทธศาสนาทั่วไป
๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา พระปลัดธวัช สุทธิจิตโต
๕. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน ภาคการศึกษาที่ ๑ / ชั้น ป.วน.
๖. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (pre-requisite) (ถ้ามี) ไม่มี
๗. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (co-requisites) (ถ้ามี) ไม่มี
๘. สถานที่เรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โครงการขยายห้องเรียนวัดไชยชุมพลชนะสงคราม จังหวัดกาญจนบุรี
๙. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

๑. เพื่อพัฒนาบุคลากรทางพระพุทธศาสนาให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา
๒. เพื่อส่งเสริมบุคลากรทางพระพุทธศาสนาให้มีทักษะด้านการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา
๓. เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรทางพระพุทธศาสนาให้สามารถเผยแพร่การปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาในสังคม

๒. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

๑. เพื่อพัฒนาและปรับปรุงเนื้อหาของรายวิชาให้ชัดเจนและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรายวิชา
๒. เพื่อจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา
๓. เพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรภาควิชาชีวิตและผลงานของพระวิปัสสนาจารย์ให้เป็นไปตามมาตรฐาน สกอ.

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

๑. คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาหนังสือธรรมะที่ปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาได้รจนาไว้ เป็นตามภาควิชาวิปัสสนาวงศ์ที่กำหนดให้ ซึ่งพระเถระผู้เป็นนักปราชญ์ทรงภูมิปัญญาในธรรมวินัย ได้รจนาหนังสืออธิบายขยายความในพระไตรปิฎกซึ่งเป็นศาสนธรรมลำดับต้นให้กระจ่างชัดมากขึ้น

๒. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
บรรยาย ๓๐ ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษา	สอนเสริมตามความ ต้องการของนิสิต เฉพาะราย	มีการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม	การศึกษาด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์

๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล

วิธีการให้คำแนะนำ เข้าพบตามที่นัดหมายและสอบถามในชั้นเรียน วัน ตามที่กำหนดในแต่ละภาคการศึกษา
จำนวนชั่วโมงตามที่กำหนดในแต่ละครั้ง

หมวดที่ ๔ ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล

๑. ด้านคุณธรรม จริยธรรม		
การพัฒนาผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการวัดและประเมินผล
๑. [●] มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา ๒. [O] มีจิตสาธารณะ และเสียสละเพื่อส่วนรวม ๓. [O] เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ๔. [O] เห็นคุณค่าศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ๕. [●] ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคมชาติ ศาสนา	- กำหนดความรับผิดชอบต่อการเข้าห้องเรียน - ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในบทเรียน - แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชั้นเรียน	- ประเมินผลพฤติกรรมการเข้าเรียน - การให้ความร่วมมือในชั้นเรียน - การสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนจากการจดเนื้อหาบรรยาย - การนำเสนองาน ชักถาม และอภิปราย

๒. ด้านความรู้		
ความรู้ที่ต้องได้รับ	วิธีการสอน	วิธีการวัดและประเมินผล
๑. [●] มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ ทฤษฎี และเนื้อหา ๒. [O] ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล ๓. [O] สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้ ๔. [O] มีความรอบรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทั้งของไทยและของโลก ๕. [O] รู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	- บรรยายเนื้อหาวิชาตามแผนการสอนที่ได้กำหนดไว้โดยใช้สื่อ power point - อภิปรายประเด็นศึกษาระหว่างผู้เรียนและผู้สอน - มอบหมายงานให้ผู้เรียนได้ทำแบบฝึกหัด - สรุปประเด็นหลักของบทเรียน	- ทดสอบความเข้าใจด้วยการถาม – ตอบ - วิจารณ์การทำแบบฝึกหัด - ประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนจากการทำแบบฝึกหัด - การสอบวัดความรู้ ๒ ครั้ง - สอบกลางภาคและปลายภาค

๓. ด้านทักษะทางปัญญา		
ทักษะปัญญาที่ต้องพัฒนา	วิธีการสอน	วิธีการวัดและประเมินผล
๑. [●] สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และ ประเมินข้อมูลจากหลักฐาน ๒. [○] สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็น ระบบและมีเหตุผล ๓. [●] สามารถประยุกต์ความรู้ และทักษะเพื่อ แก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม	- บรรยายพร้อมทั้งยกตัวอย่าง ประกอบเนื้อหาวิชาโดยใช้สื่อ power point - บรรยายเชิงวิเคราะห์ให้เห็น ความสัมพันธ์และบูรณาการ ของเนื้อหาวิชา - เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดง ความคิดเห็น และแก้ไขข้อผิดพลาด เป็นรายบุคคล - เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้า ด้วยตนเอง แล้วนำมาแลกเปลี่ยน ภายในชั้นเรียน	- ทดสอบย่อยโดยเน้นการวิเคราะห์ การประยุกต์ใช้และการบูรณาการ เนื้อหาวิชา - การใช้การซักถาม - ทดสอบด้วยแบบฝึกหัด

๔. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ		
ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบที่ต้องพัฒนา	วิธีการสอน	วิธีการวัดและประเมินผล
๑. [○] สามารถทำงานเป็นทีม ๒. [○] เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มทั้งใน ฐานะผู้นำและผู้ตาม ๓. [○] มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุม อารมณ์และยอมรับความแตกต่าง ระหว่างบุคคล ๔. [●] รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม	- มอบหมายงาน พร้อมทั้งกำหนดให้นำเสนอโดย ใช้สื่อ power point ความก้าวหน้าของงานเป็นระยะ	- การนำเสนองาน - ชิ้นงาน

๕. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การ สื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	วิธีการสอน	วิธีการวัดและประเมินผล
๑. [●] ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้ ๒. [○] ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้ง การฟัง พูด อ่านและเขียน	- มอบหมายงาน พร้อมทั้งกำหนดให้นำเสนอโดย ใช้สื่อ power point	- การนำเสนองาน - ชิ้นงาน

๕. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	วิธีการสอน	วิธีการวัดและประเมินผล
๓. [O] ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม	ความก้าวหน้าของงานเป็นระยะ	

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	ชั่วโมงบรรยาย	วิธีสอน/กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อที่ใช้	ชื่อผู้สอน
๑	แนะนำแผนการสอน - คำอธิบายรายวิชา - วัตถุประสงค์รายวิชา - กิจกรรมการเรียนการสอน - วิธีการประเมินผล - งานมอบหมาย	๒	- แนะนำรายละเอียดวิชา - ชี้แจงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (การให้คะแนน) - ชี้แจงการมอบหมายงานและร่วมกัน- - สร้างข้อตกลง - แนะนำเอกสารประกอบการเรียนการสอน	พระปลัดธวัช สุทธิจิตโต
๒ - ๓	วิปัสสนาวงศ์ - ประวัติความเป็นมา - เหตุการณ์สำคัญ	๒	บรรยาย อภิปราย ศึกษา ฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการ เดินจงกรม ๑ - ๒ ระยะ นั่งกำหนด ๑ - ๒ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์	พระปลัดธวัช สุทธิจิตโต
๔	วิปัสสนาวงศ์ - สรุปเนื้อหา	๒	บรรยาย อภิปราย ศึกษา ฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการ เดินจงกรม ๑ - ๒ ระยะ นั่งกำหนด ๑ - ๒ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์	พระปลัดธวัช สุทธิจิตโต
๕	วิปัสสนายุคพระโสม และพระอุตตระ พระอรหันต์ - ชิวประวัติ - เหตุการณ์สำคัญ	๒	บรรยาย อภิปราย ศึกษา ฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการ เดินจงกรม ๑ - ๒ ระยะ นั่งกำหนด ๑ - ๒ ระยะ	พระปลัดธวัช สุทธิจิตโต

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	ชั่วโมงบรรยาย	วิธีสอน/กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อที่ใช้	ชื่อผู้สอน
			ส่งและสอบอารมณ์	
๖	วิปัสสนาคุณพระโสณ และพระอุตตระ พระอรหันต์ - สรุปเนื้อหา	๒	บรรยาย อภิปราย ศึกษา ฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการ เดินจงกรม ๑ - ๒ ระยะ นั่งกำหนด ๑ - ๒ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์	พระปลัดธวัช สุทธิจิตโต
๗ - ๘	วิปัสสนาคุณพระธรรมทัสสี พระอรหันต์ - ชิวประวัติ - เหตุการณ์สำคัญ - สรุปเนื้อหา	๒	บรรยาย อภิปราย ศึกษา ฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการ เดินจงกรม ๑ - ๒ ระยะ นั่งกำหนด ๑ - ๒ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์	พระปลัดธวัช สุทธิจิตโต
๙	สอบกลางภาค			พระปลัดธวัช สุทธิจิตโต
๑๐ - ๑๑	วิปัสสนาคุณพระเขมมหาเถร อภิญญา - ชิวประวัติ - เหตุการณ์สำคัญ - สรุปเนื้อหา	๒	บรรยาย อภิปราย ศึกษา ฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการ เดินจงกรม ๑ - ๒ ระยะ นั่งกำหนด ๑ - ๒ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์	พระปลัดธวัช สุทธิจิตโต
๑๒	พระวิปัสสนาจารย์ที่ได้ร่วมเผยแพร่ วิปัสสนากัมมัฏฐาน - ชิวประวัติ - เหตุการณ์สำคัญ - สรุปเนื้อหา	๒	บรรยาย อภิปราย ศึกษา ฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการ เดินจงกรม ๑ - ๒ ระยะ นั่งกำหนด ๑ - ๒ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์	พระปลัดธวัช สุทธิจิตโต
๑๓	พระวิปัสสนาจารย์ที่ได้ร่วมเผยแพร่ วิปัสสนากัมมัฏฐาน - ชิวประวัติ - เหตุการณ์สำคัญ - สรุปเนื้อหา	๒	บรรยาย อภิปราย ศึกษา ฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการ เดินจงกรม ๑ - ๒ ระยะ นั่งกำหนด ๑ - ๒ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์	พระปลัดธวัช สุทธิจิตโต

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	ชั่วโมง บรรยาย	วิธีสอน/กิจกรรมการเรียนการสอน และสื่อที่ใช้	ชื่อผู้สอน
๑๔	พระวิปัสสนาจารย์ที่ได้ร่วมเผยแพร่ วิปัสสนากัมมัฏฐาน - ชิวประวัติ - เหตุการณ์สำคัญ - สรุปเนื้อหา	๒	บรรยาย อภิปราย ศึกษา ฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการ เดินจงกรม ๑ - ๒ ระยะ นั่งกำหนด ๑ - ๒ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์	พระปลัดธวัช สุทธิจิตโต
๑๕	พระวิปัสสนาจารย์ที่ได้ร่วมเผยแพร่ วิปัสสนากัมมัฏฐาน - ชิวประวัติ - เหตุการณ์สำคัญ - สรุปเนื้อหา	๒	บรรยาย อภิปราย ศึกษา ฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการ เดินจงกรม ๑ - ๒ ระยะ นั่งกำหนด ๑ - ๒ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์	พระปลัดธวัช สุทธิจิตโต
๑๖	สอบปลายภาค			

๒. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการประเมิน
ความมีศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริตและความ รับผิดชอบ	การสังเกต/การเข้าชั้นเรียน	ทุกสัปดาห์	๑๐%
ความก้าวหน้าของความรู้	การสอบกลางภาค	๘	๑๐%
ความก้าวหน้าของความรู้	การสอบปลายภาค	๑๖	๖๐%
ทักษะการสืบค้นข้อมูล วิเคราะห์ การทำความเข้าใจ และการนำไป ประยุกต์ใช้	ทดสอบย่อย	๔, ๑๒	๑๐%
ทักษะความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล ทักษะการใช้ภาษา การใช้คณิตศาสตร์เพื่อการ วิเคราะห์และจัดการข้อมูล	มอบหมายชิ้นงาน/การนำเสนองาน	๗ - ๑๕	๑๐%

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

๑. เอกสารและตำราหลัก

การศาสนา, กรม. พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง. เล่มที่ ๑๐, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๒๑.

_____ . พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง. เล่มที่ ๑๒, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๒๑.

_____ . ประมวลการสอนวิชาประวัติพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, ๒๕๒๔.

ภัททันตะ อาสภเถระ, พระ. วิปัสสนาที่ปณีฎีกา. กรุงเทพฯ : ไพศาลวิทยา, ๒๕๑๘.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

_____ . พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

_____ . อรรถกถาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

ธรรมธีรราชมхамุณี(โชดก ญาณสิทธิ), พระ. หลักปฏิบัติ สมณะ-วิปัสสนากรรมฐาน, กรุงเทพฯ : อมรินทร์พรินต์ติ้งกรุ๊ป, ๒๕๓๒.

ธรรมธีรราชมхамุณี(โชดก ญาณสิทธิ), พระ. อุดมวิชา. กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร., ๒๕๓๑.

_____ . วิปัสสนากรรมฐานภาคสอง. กรุงเทพฯ : อมรินทร์ พรินต์ติ้งกรุ๊ป, ๒๕๓๒.

ธนิต อยู่โพธิ์ .สติปัญญาสำหรับทุกคน ,กรุงเทพฯ : ศิวพรการพิมพ์ ,๒๕๑๘.

พุทธทาสภิกขุ .อาณาปานสติภาวนา .กรุงเทพฯ : การพิมพ์พระนคร ,๒๕๓๕.

ประวัติและผลงานพุทธทาสภิกขุ ,กรุงเทพฯ : ธรรมสภา ,๒๕๓๘.

ราชวรมุณี (ประยูรค์ ปยุตโต), พระ. พุทธธรรม. กรุงเทพฯ : โอ เอส พรินต์ติ้งเฮาส์ , ๒๕๒๕.

_____ . พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

ราชวรมุณี (ประยูรค์ ปยุตโต), พระ. พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์ พิมพ์ครั้งที่ ๘, กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

เทพเวที (ประยูรค์ ปยุตโต), พระ. ปฏิบัติธรรมให้ถูกทาง. กรุงเทพฯ : สหธรรมมิก , ๒๕๓๒.

ศรีวิสุทธิกวี, พระ. การบริหารจิต, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๒๙.

สมภาร สมภาโร ,พระ .ธรรมะภาคปฏิบัติ , กรุงเทพฯ : สหธรรมมิก ,๒๕๔๗.

<p>อินทวังสะเถระ, พระ. ปุจฉาวิสัยชชนา มหาสติปัฏฐานสูตร, กรุงเทพฯ : บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี จำกัด, Mahsi Sayadaw, Satipatthana Vipassana Meditation, Rangun, DEPT OF Religions Affair, ๑๙๗๙. Nyaponika, The Heart of Buddhist Meditation, Kandy, B.P.S.๑๙๘๗. U.Pandita, In This Veny Life, Kandy, B.P.S., ๑๙๘๒</p>
<p>๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญ เอกสารประกอบการสอน วิชาธรรมะภาคปฏิบัติ ศศ.พระสมภาร สมภาโร(ทวีรัตน์)รวบรวมและเรียบเรียง</p>
<p>๓. เอกสารและข้อมูลแนะนำ ไม่มี</p>

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

<p>๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยนักศึกษา ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความเห็นจากนักศึกษาได้ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน - การสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของผู้เรียน - แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา - ข้อเสนอแนะผ่านเว็บบอร์ด ที่อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำเป็นช่องทางการสื่อสารกับนักศึกษา
<p>๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน - ผลการสอบ - การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้
<p>๓. การปรับปรุงการสอน หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ ๒ จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - สัมมนาการจัดการเรียนการสอน - การวิจัยในและนอกชั้นเรียน
<p>๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จาก การสอบถามนักศึกษา หรือการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษา รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชาได้ดังนี้</p>

- การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษาโดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร
- มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยตรวจสอบข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม

๕. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

จากผลการประเมิน และทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอน และรายละเอียดวิชา เพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น ดังนี้

- ปรับปรุงรายวิชาทุก ๓ ปีหรือตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ตามข้อ ๔
- เปลี่ยนหรือสลับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้นักศึกษามีมุมมองในเรื่องการประยุกต์ความรู้กับปัญหาที่มาจากงานวิจัยของอาจารย์หรือแนวคิดใหม่ๆ